

دستورالعمل شماره : ۲۳۲۲ / ۲۰۰ / ص

تاریخ : ۱۸ / ۰۲ / ۱۳۹۸

موضوع : نحوه رسیدگی به خریدهای ارزی اشخاص از بانک مرکزی

با توجه به تحولات ارزی سال های ۱۳۹۵ لغایت ۱۳۹۷ و فعالیت سوداگرانه برخی اشخاص که مبادرت به خرید ارز به هر طریق از بانک مرکزی نموده اند و به منظور رسیدگی مالیاتی هماهنگ و متناسب با درآمد حاصله، این شیوه نامه جهت نحوه رسیدگی به خریدهای ارزی اینگونه اشخاص ابلاغ می گردد :

۱ - اشخاص حقوقی خریدار ارز از سامانه بانک مرکزی :
مرجع آموزشی حسابداران؛ واحد مالی کارفرمایان
کلیه اطلاعات مربوط به خرید ارز اشخاص حقوقی در اداره امور مالیاتی مربوط به عنوان یک اطلاعیه بارگذاری شده تا با بررسی آثار فعالیت ارزی و اطلاعیه های مربوط به فعالیت اشخاص حقوقی، موضوع در هنگام رسیدگی به پرونده های مالیاتی مورد بررسی قرار گرفته و مطابق مقررات ذیربط و این شیوه نامه اقدام گردد.

۲ - اشخاص حقیقی خریدار ارز از سامانه بانک مرکزی :

کلیه اطلاعات مربوط به خرید ارز اشخاص حقیقی بر اساس حجم خرید ارز از سامانه مزبور از سوی معاونت مالیاتهای مستقیم جهت رسیدگی در کارگروه رسیدگی منتخب امور مالیاتی شهر و استان تهران و نیز ادارات کل امور مالیاتی مربوط در استانها ارسال می‌شود. همچنین اطلاعات مربوط به تراکنش‌های بانکی این مودیان از طریق دفتر بازرسی ویژه، مبارزه با پولشویی و فرار مالیاتی به امور مالیاتی شهر و استان تهران و ادارات کل امور مالیاتی استانها ارسال می‌شود.

اقدامات مالیاتی :

ادارات کل امور مالیاتی استانها و امور مالیاتی شهر و استان تهران می‌بایست در مواردی که مودی فاقد پرونده مالیاتی مشاغل است ابتدا نسبت به تشکیل پرونده اقدام و سپس به تناسب پرونده‌ها، نسبت به صدور احکام جهت رسیدگی به کلیه منابع مالیاتی مودیان مزبور اعم از مالیاتهای مستقیم (مشاغل، حقوق و تکلیفی) و ارزش افزوده (حسب مورد) مبادرت نمایند. کارگروه رسیدگی منتخب ضمن دعوت از مودی و درخواست ارائه اسناد و مدارک مربوط بدو نسبت به بررسی و ارتباط خرید ارز با سوابق فعالیت پرونده واصله اطمینان حاصل نمایند. در صورت عدم ارتباط شغل مربوط با خرید ارز، چنانچه مودی در مکان دیگری دارای فعالیت مرتبط با ارز بوده، ضمن اخذ مستندات، پرونده واصله را عودت و پس از دریافت پرونده مربوط (چنانچه مربوط به آن امور و یا اداره کل باشد) نسبت به رسیدگی آن اقدام گردد.

ادارات کل امور مالیاتی می‌بایست در اسرع وقت نسبت به درخواست کارگروه رسیدگی منتخب مربوط اقدام نمایند و در صورت نبود سابقه، با

اتکا به اظهارات کتبی مودی و با توجه به نشانی محلی که مودی اظهار نموده است، نسبت به تشکیل پرونده و ارسال آن به کارگروه مزبور اقدام نمایند.

نحوه رسیدگی مالیاتی :

الف) در مواردی که مودی دارای پرونده مالیاتی می باشد :

کارگروه رسیدگی منتخب مکلف است اسناد و مدارک تسلیمی توسط مودی و یا بدست آمده از سایر مراجع را بررسی و به شرح ذیل اقدام نماید:

۱ - چنانچه ارزش خریداری شده مرتبط با فعالیت شغلی مودی بوده و قبلاً به نحوی در رسیدگی اداره امور مالیاتی ذیربط منظور شده باشد، تشخیص و مطالبه مالیات مجدد برای ارزش خریداری شده موضوعیت نخواهد داشت.

۲ - چنانچه ارزش خریداری شده مرتبط با فعالیت شغلی مودی بوده و قبلاً به نحوی در رسیدگی اداره امور مالیاتی ذیربط منظور نشده باشد، به شرح ذیل اقدام می شود:

۱ - ۲ - اگر فعالیت مودی خرید و فروش ارز نباشد :

در صورتی که در اجرای مقررات ماده ۹۷ قانون مالیات های مستقیم قبل از اصلاحیه مورخ ۳۱ / ۰۴ / ۱۳۹۴ و تبصره ۲ آن امکان تعیین درآمد مشمول مالیات واقعی بر اساس اسناد و مدارک ابرازی یا به دست آمده وجود داشته باشد، طبق اسناد و مدارک واصله یا به دست آمده از جمله تراکنشهای بانکی مودی نسبت به رسیدگی و تعیین درآمد مشمول مالیات اقدام گردد.

همچنین در صورتی که امکان تعیین درآمد مشمول مالیات واقعی بر اساس اسناد و مدارک ابرازی یا به دست آمده فراهم نباشد، طبق مقررات منظور

شده در بند ۳ نکات و ضوابط اجرایی مجموعه ضرایب مالیاتی سنوات ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶، میزان فروش فعالیت مورد نظر تعیین و بر اساس ضریب مربوط نسبت به محاسبه درآمد مشمول مالیات و مالیات متعلق اقدام شود.

بدیهی است چنانچه مودی مشمول نظام مالیات بر ارزش افزوده باشد فروش بدست آمده، مأخذ مشمول مالیات و عوارض ارزش افزوده خواهد بود.

۲ - ۲ - اگر فعالیت مودی خرید و فروش ارز باشد :

در صورتی که امکان تعیین درآمد مشمول مالیات واقعی بر اساس اسناد و مدارک ابرازی یا به دست آمده وجود داشته باشد، بر اساس اسناد و مدارک واصله یا به دست آمده از جمله تراکنشهای بانکی مودی نسبت به رسیدگی و تعیین درآمد مشمول مالیات اقدام گردد. در غیر این صورت و در صورتی که تاریخ دقیق فروش ارز مشخص نباشد، توصیه می شود با رعایت مقررات قسمت اخیر تبصره ۲ ماده ۹۷ قانون مالیات های مستقیم قبل از اصلاحیه مورخ ۳۱ / ۰۴ / ۱۳۹۴ برای تعیین میزان فروش ارز حاصله، میانگین نرخ فروش آزاد سه ماهه بعد از تاریخ خرید ارز ملاک عمل قرار گرفته و تفاوت حاصله با ارز خریداری شده به عنوان درآمد مشمول مالیات محاسبه شود. بدیهی است تعیین مأخذ مالیات بر ارزش افزوده اینگونه پروندهها طبق دستورالعمل شماره ۵۲۶ / ۹۳ / ۲۰۰ مورخ ۰۵ / ۰۷ / ۱۳۹۳ موضوع رسیدگی به مالیات بر ارزش افزوده صرافی ها خواهد بود.

۳ - چنانچه ارز خریداری شده مرتبط با فعالیت شغلی مودی نباشد و قبلا به نحوی در رسیدگی اداره امور مالیاتی ذیربط منظور نشده باشد، در صورتی که اسناد و مدارک ارائه شده کافی برای رسیدگی است تعیین

درآمد مشمول مالیات متعلق بر اساس مستندات خواهد بود و در غیر این صورت با استناد به قسمت اخیر تبصره ۲ ماده ۹۷ قانون مالیات های مستقیم قبل از اصلاحیه مورخ ۳۱ / ۰۴ / ۱۳۹۴، تفاوت ارزش ریالی فروش از خرید ارز معلوم نباشد، توصیه می شود میانگین نرخ فروش آزاد سه ماهه از تاریخ خرید ارز ملاک عمل قرار گیرد و در جهت مطالبه مالیات بر ارزش افزوده مطابق بند ۲ - ۲ فوق عمل می شود.

ب) در مواردی که مودی فاقد پرونده مالیاتی باشد :

کارگروه رسیدگی منتخب مکلف است اسناد و مدارک تسلیمی توسط مودی و یا به دست آمده از جمله تراکنشهای بانکی و همچنین استفاده از اطلاعات سامانه ۱۲۰ را اخذ و بر اساس مزبور ضمن مشخص نمودن نوع فعالیت شغلی مودی، حسب مورد بر اساس یکی از روش های بند (الف) اقدام نمایند.

ج) اگر فعالیت ارزی مودی برای شخص دیگری باشد (مباشر) :

چنانچه به موجب اسناد و مدارک مثبت و نیز اقرار شخص ثالث احراز گردد که فعالیت ارزی مودی برای شخص دیگری است، ضمن لحاظ نمودن سهم حق الزحمه مودی در پرونده مربوط، اطلاعات ارزی مذکور در پرونده شخص واقعی الصاق و توسط گروه رسیدگی مطابق بند های (الف) و (ب) فوق مورد رسیدگی قرار می گیرد.

د) سایر موارد :

چنانچه تمام یا بخشی از تراکنشها ارتباط با فعالیت ارزی نداشته باشد مطابق دستورالعمل های رسیدگی به تراکنشهای مشکوک بانکی صادره توسط سازمان امور مالیاتی کشور نسبت به موضوع اقدام شود.

چنانچه مودی اسناد و مدارک مثبتانه ارائه نماید، که ارزش خریداری شده، فروش نرفته و یا مصرف نشده و جزء موجودی های وی می باشد، در صورت احراز مراتب توسط کارگروه رسیدگی منتخب در اینگونه موارد می بایست نسبت به شناسایی درآمد حاصل از تسعیر ارز (مابه التفاوت قیمت خرید ارز و قیمت ارز در پایان سال) عملکرد سال مورد رسیدگی اقدام و درآمد مشمول مالیات و مالیات متعلق را با رعایت مقررات تعیین نمایند. [۱]

شایان ذکر است به منظور هماهنگی و وحدت رویه در روش های رسیدگی، دفتر فنی و حسابرسی مالیاتی معاونت مالیات های مستقیم و دفتر رسیدگی و استرداد معاونت مالیات بر ارزش افزوده حسب مورد موظف به ارائه راهنمایی ها و ارشادات لازم به ادارات کل امور مالیاتی می باشند.

محمد قاسم پناهی

مرجع آموزشی حسابداران؛ واحد مالی کارفرمایان
سرپرست سازمان امور مالیاتی کشور

[۱] . پاراگراف دوم بند (د) این دستورالعمل به موجب دادنامه

شماره ۱۴۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۳۰۴۷ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۱۹ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، ابطال شد.